

STORTINGET

Innst. 259 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:52 S (2020–2021)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Karin Andersen og Nicholas Wilkinson om mer medvirkning i barnevernet

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen utarbeide informasjonsmateriell om rettighetene som barn i barnevernet har, og sørge for at dette informasjonsmaterialet distribueres til alle kommuner i Norge, og orientere Stortinget på egnet vis når dette er gjort, innen utgangen av 2020.
2. Stortinget ber regjeringen sikre i forskrift eller fremme de nødvendige lovendringer til Stortinget for å innføre en norm om at alle barneverntjenester i Norge skal opprette kommunale brukerråd der barn er inkludert.
3. Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med arbeidet med ny barnevernlov, foreslå at medvirkning nevnes i alle relevante kapitler av den nye loven.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Odd Omland og

Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, lederen Kristin Ørmen Johnsen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati og Silje Hjemdal, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, mener at en av de viktigste oppgavene i et samfunn er å gi barn og unge en trygg og god oppvekst. En god barndom varer livet ut. Barn har rett å høres i spørsmål som gjelder dem selv. Dette er en grunnleggende menneskerett, det er nedfelt i barnekonvensjonen. Det er en sentral sikkerhetsgaranti for barn i en barnevernssak at barn får fortelle hvordan de har det og hva som er best for dem.

Komiteen vil også henvise til barnevernloven, hvor retten til medvirkning i barnevernssaker gjennom hele saksforløpet er nevnt eksplisitt. Komiteen er opptatt av at medvirkning skal være på både individnivå, tjenestenivå og på systemnivå.

Komiteen er kjent med utredninger og rapporter som viser at tross lovens intensjon rapporteres det at barns rett til medvirkning ikke er god nok. Komiteen viser til Riksrevisjonens rapport som avdekker mangelfull dokumentasjon om medvirkning ved plassering i institusjon, jf. Dokument 3:7 (2019–2020) Riksrevisjonens undersøkning av om statlege barnevernsmyndigheter sikrer det beste for barn i barnevernsinstitusjonar.

Tilsvarende kritikk er blitt fremmet av Statens helsetilsyn i rapporten «Det å reise vasker øynene» om barn som bor på barnevernsinstitusjoner (2019). Barneombudets rapport «De tror vi er shitkids – rapport om barn som bor på barnevernsinstitusjon» (2020) avdekker

også at barn og foreldre i varierende grad involveres i saken.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, merker seg at regjeringen har tatt flere grep for å styrke barns rettigheter. I 2018 ble barnevernloven endret for å fremheve at barn har rett til å medvirke i alle spørsmål som gjelder barnet etter barnevernloven. Det ble også innført krav til dokumentasjon, blant annet skal det fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt. Det er også dokumentasjonskrav for medvirkningen i saksbehandlingen.

I statsrådets brev til komiteen 10. desember 2020 informeres det om opplæringspakke om medvirkning, barnevernsfaglige vurderinger og dokumentasjon som ble gjennomført i alle regioner i 2018, og at det i 2019 deltok 420 barnevernsledere og ansatte i barnevernstjenesten i et tjenesteutviklingsprogram der brukermedvirkning var et gjennomgående tema. Flertallet merker seg at selv om krav og formelt rammeverk er styrket, er det en utfordring at retten til medvirkning ikke ivaretas i hele beslutningskjeden i barnevernet. Dette viser de overnevnte rapportene.

Flertallet merker seg og er glad for engasjementet til organisasjoner som spesielt arbeider med barn og barns rettigheter som Forandringsfabrikken, Landsforeningen for barnevernsbarn, SOS barnebyer og Redd Barna. Alle organisasjonene i komiteens høring var opptatt av at medvirkning må være sentralt i ny barnevernlov.

Under høringen påpekte Forandringsfabrikken at selv om barnevernkonvensjonen ble inkorporert i Norge i 2003, har barns rettigheter i prosess ikke vært sikret. De mener videre at de grunnleggende rettighetene må inn i alle kapitler i ny barnevernlov. Landsforeningen for barnevern mener alle forslagene i representantforslaget er gode, at barn har rett til å bli hørt og inkludert, og at livene deres og tjenesten blir bedre når deres stemmer er med i prosessen. Flertallet merker seg at høringsinstansene støtter intensjonen i forslagene, men har noe ulik vurdering av disse, og at flere mener forslaget om opprettelse av kommunale brukerråd vil være krevende å gjennomføre.

Flertallet ser frem til behandlingen av forslag til ny barnevernlov i Stortinget.

Komiteen viser til trontaledebatten 6. oktober 2020, hvor følgende ble vedtatt:

Vedtak 15

«Stortinget ber regjeringen sette ned et ekspertutvalg som skal gjennomgå norsk barnevern med mål om å bedre rettssikkerheten i alle ledd av tjenesten, der hensynet til barnets beste skal ligge til grunn for utvalgets arbeid.»

Komiteen anser det som naturlig at barns medvirkning i barnevernet også drøftes av utvalget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, vil også uttrykke utålmodighet når det gjelder oppfølging av Stortingets vedtak om å nedsette et ekspertutvalg for rettssikkerhet i barnevernet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til partiets representantforslag, Dokument 8:84 S (2018–2019), jf. Innst. 324 S (2018–2019), om en kvalitetsreform i det kommunale barnevernet. I dette dokumentet ble flere forslag fremmet for å heve kvaliteten, blant annet gjennom tidligere innsats, tverrfaglige tiltak, mer åpenhet, styrking av rettssikkerheten og utdanningene. Det vises også til at vi ved hvert budsjettår har foreslått å øke antall øremerkede stillinger til det kommunale barnevernet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de mange kritiske rapportene som foreligger, peker på alvorlige mangler og at barnas stemme ikke kommer godt nok fram. Tilbakemeldingene har vært tydelige i saker Stortinget har behandlet om barnevern de senere årene. Både barnevernsbarnas organisasjoner, de ideelle tilbyderne av barnevernstjenester, Barneombudet og ansattes organisasjoner har pekt på behovet for flere og kompetente voksne i barnevernstjenesten, for å sikre at barna blir hørt, tilstrekkelig tid til å finne de riktige tiltak. Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener flere stillinger er en forutsetning for at barns stemme i større grad kan ivaretas.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at barns rett til å bli hørt i spørsmål som berører dem, følger av Grunnloven § 104, og det er samfunnets plikt å sørge for at dette blir reelt i hvert barns tilfelle. Barn og ungdom som samfunnet har overtatt omsorgen for, har sin medvirkningsrettighet nedfelt i barnevernloven § 1-6. Barn i barnevernet har i dag rett til å medvirke.

Dette medlem viser til at barneverntjenesten er forpliktet til å ivareta barnets medvirkning og innflytelse i alle avgjørelser som berører barnet. Barneverntjenesten skal involvere barnet gjennom hele sakens forløp. Likevel viser barnevernsbarnas erfaringer og for eksempel Riksrevisjonens rapport om institusjonstilbudet, Dokument 3:7 (2019–2020), at barna ikke får medvirke. Medvirkning må derfor forstås som en del av flere prosesser, og er som hovedregel en viktig brikke i barnets eget liv. Det har de siste årene også vært viktig med medvirkning i tjenesteutviklingen.

Dette medlem viser til at brukerorganisasjoner som Landsforeningen for barnevernsbarn deler med-

virkning inn i tre nivåer: individnivå, tjenestenivå og systemnivå. Medvirkning på individnivå er en rettighet barn og unge i barnevernet har, og innebærer at barnet har innflytelse og påvirkning på sitt eget hjelpetilbud. For at medvirkningen skal være reell, er det helt essensielt at barnet har fått informasjon om sine rettigheter.

Dette medlem viser til at medvirkning på tjenestenivå innebærer at brukere i en tjeneste er med på å peke på utfordringer og forbedringspotensialet en konkret tjeneste har. I helse- og omsorgssektoren finnes det i dag mange brukerråd, brukerrepresentanter og erfaringskonsulenter som bidrar til denne utviklingen, det samme kan ikke sies om barneverntjenesten. Dette medlem viser til at medvirkning på tjenestenivå i barnevernsfeltet er både en svært viktig mulighet for barn og unge til å påvirke tilbudet og hjelpen de får i egen tjeneste, og det er en viktig informasjonskilde for tjenestene. Det er barna som vet hvordan hjelpen oppleves, og denne informasjonen er nødvendig for tjenesteutvikling. Per i dag er det svært variert hvorvidt brukermedvirkning ivaretas på tjenestenivå i ulike deler av landet, og brukermedvirkning på tjenestenivå bør derfor systematiseres og formaliseres. Dette medlem påpeker at dette kan gjøres på mange måter, det viktigste er at kjerneelementene i medvirkning ivaretas. Disse elementene er blant annet, men ikke kun, kontinuitet, etterprøvbarhet, påvirkningskraft og at kunnskapen til de som kjenner systemet fra egen erfaring, blir innhentet og forvaltet på en god måte. Det må være en fast ordning som sørger for kontinuerlig dialog mellom representanter for barn og unge i barnevernet i den enkelte kommune, og de som skal ta beslutninger. De som deltar, må være representative for dem de skal representere, og de må oppleve å bli tatt på alvor av beslutningstakerne. Dette innebærer blant annet at voksne bør være ansvarlige for at medvirkningen skjer og for at rammene blir gode. Det innebærer også at representanter for forskjellige grupper med ulike perspektiver bør være med i forumet for medvirkning.

Dette medlem viser til at Landsforeningen for barnevernsbarn har uttalt seg positivt særlig til bruk av brukerråd, da de har gode erfaringer med at dette både ivaretar et langtidsperspektiv, at medvirkningen blir tatt på alvor, og at det formaliseres kontakt mellom de som skal medvirke, og de som sitter med beslutningsmakta. I tillegg får de mulighet til å følge opp tilbakemeldingene de har gitt (etterprøvbarhet). Brukerråd kan organiseres på ulike måter som tilpasses den lokale konteksten.

Dette medlem viser til at det også finnes andre måter å organisere medvirkning på tjenestenivå. Andre aktører har tatt til orde for blant annet utvalg. Dette kan fungere, men det må da sikres at kontinuiteten og langtidsperspektivet ivaretas. Det er svært uheldig hvis de voksne er til stede hele veien, mens de som represente-

rer, skiftes ut. Både brukerråd og utvalg kan suppleres av andre former for informasjonsinnhenting til forskjellige saker. Her står tjenestene fritt til å være kreative. Dette medlem viser til at brukerråd, utvalg eller andre lignende ordninger også kan spille en viktig rolle i planlegging og gjennomføring av slike supplerende medvirkningsprosesser med deltakelse fra flere.

Dette medlem viser videre til at medvirkning på systemnivå innebærer at brukere er med på å påvirke, utforme og kvalitetssikre hele tjenesten på et overordnet nivå.

Dette medlem viser til tilsyn, forskning og tilbakemeldinger fra barnevernsbarna selv om at barnas rett til å bli hørt ikke blir fulgt godt nok opp.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide informasjonsmaterieell om rettighetene som barn i barnevernet har, og sørge for at dette informasjonsmateriellet distribueres til alle kommuner i Norge, og orientere Stortinget på egnet vis når dette er gjort, innen utgangen av 2021.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste medvirkning på tjenestenivå, for eksempel gjennom kommunale brukerråd der barna er inkludert, og gjennom utvalgsmetoden, hvor barns erfaringer og kunnskap hentes inn.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med arbeidet med ny barnevernlov, foreslå at medvirkning nevnes i alle relevante kapitler av den nye loven.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med arbeidet med ny barnevernlov, foreslå at medvirkning nevnes i alle relevante kapitler av den nye loven.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utarbeide informasjonsmaterieell om rettighetene som barn i barnevernet har, og sørge for at dette informasjonsmateriellet distribueres til alle kommuner i Norge, og orientere Stortinget på egnet vis når dette er gjort, innen utgangen av 2021.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste medvirkning på tjenestenivå, for eksempel gjennom kommunale brukerråd der barna er inkludert, og gjennom utvalgsmetoden, hvor barns erfaringer og kunnskap hentes inn.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:52 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Karin Andersen og Nicholas Wilkinson om mer medvirkning i barnevernet – vedtas ikke.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 23. februar 2021

Kristin Ørmen Johnsen

leder og ordfører

**DET KONGELIGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Familie- og kulturkomiteen
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/4650-

10. desember 2020

Representantforslag Dokument 8:52 S (2020-2021)

Jeg viser til brev av 17. november 2020 fra Familie- og kulturkomiteen med representantforslag Dok. 8:52 S (2020-2021) fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Karin Andersen og Nicholas Wilkinson om mer medvirkning i barnevernet.

Forslagene lyder:

- 1. Stortinget ber regjeringen utarbeide informasjonsmaterieell om rettighetene som barn i barnevernet har, og sørge for at dette informasjonsmateriellet distribueres til alle kommuner i Norge, og orientere Stortinget på egnet vis når dette er gjort, innen utgangen av 2020.*
- 2. Stortinget ber regjeringen sikre i forskrift eller fremme de nødvendige lovendringer til Stortinget for å innføre en norm om at alle barneverntjenester i Norge skal opprette kommunale brukerråd der barn er inkludert.*
- 3. Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med arbeidet med ny barnevernlov, foreslå at medvirkning nevnes i alle relevante kapitler av den nye loven.*

Jeg takker for representantenes innspill og er helt enig i at brukermedvirkning må være både på individnivå og tjenestenivå, så vel som på systemnivå.

Barns rett til medvirkning er en grunnleggende menneskerettighet som er beskyttet både av Grunnlovens § 104 og barnekonvensjonens artikkel 12, og gjelder i alle forhold som vedrører barn. Det er en sentral rettssikkerhetsgaranti for barn i en barnevernssak at de får lov å fortelle om hvordan de har det og hva som er best for dem. Retten til medvirkning i barnevernssaker er eksplisitt uttrykt i barnevernloven § 1-6. Barna er selv eksperter på hvordan de opplever sin situasjon. Medvirkning innebærer at barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon, og ha rett til fritt å gi uttrykk for sine synspunkter. Barn har imidlertid ikke noen plikt til å medvirke, og medvirkning betyr ikke at barnet skal bestemme. Barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Dessverre viser flere utredninger og rapporter at barns rett til medvirkning ikke ivaretas godt nok. Blant annet har Riksrevisjonen vist til mangelfull dokumentasjon av medvirkning ved plassering i institusjon.¹ Tilsvarende kritikk har tidligere blitt fremmet av blant annet Helsetilsynet² og Barneombudet.³ Både forskning og tilsyn med barnevernstjenestene har også vist at det mange steder er lite systematikk i gjennomføringen av undersøkelser og at barn og foreldre i svært varierende grad involveres og medvirker i saken.⁴

Regjeringen har tatt funnene alvorlig, og har hatt stor oppmerksomhet om å styrke barns rett til medvirkning de senere årene. I 2018 ble barnevernsloven endret for å fremheve at barn har rett til å medvirke i alle spørsmål som gjelder barnet etter barnevernloven, og den foran nevnte § 1-6 kom inn i loven. Det ble også innført krav til dokumentasjon. Blant annet skal det fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt, og hvilken vekt barnets mening er tillagt i vedtak. Det følger også dokumentasjonskrav for medvirkning i saksbehandlingen i forskrift om medvirkning § 7. Forskriften gjelder for alle instanser som har oppgaver etter barnevernloven. I høringsnotatet om forslag til ny barnevernslov foreslo departementet å styrke gjennomføringen av retten til medvirkning ytterligere. For å legge til rette for at barnet skal kunne forklare seg mest mulig fritt til barnevernstjenesten foreslås å lovfeste unntak fra private parters rett til dokumentinnsyn. I tillegg foreslås å fremheve barnets rett til medvirkning i saker for fylkesnemnda, herunder barnets mulighet til å kunne forklare seg direkte for fylkesnemnda.

Selv om det formelle rammeverket er styrket, er det en utfordring å sikre at den reelle retten til medvirkning ivaretas i hele beslutningskjeden i barnevernet. Bufdir har i den senere tid gjennomført flere opplæringstiltak og systemforbedringer for å styrke praktiseringen av retten til medvirkning. Høsten 2018 ble en opplæringspakke om medvirkning, barnevernfaglige vurderinger og dokumentasjon gjennomført i alle regioner. I 2019 deltok om lag 420 barnevernsledere og ansatte i barnevernstjenesten i tjenestestøtteprogrammet, som er et samlingsbasert tjenesteutviklingsprogram for kommunal barnevernstjeneste, der brukermedvirkning er et gjennomgående tema. Innen 2024 skal alle ansatte og ledere i kommunale barnevernstjenester ha fått mulighet til å delta i et tjenestestøtteprogram.

Ved plassering i institusjon er barnets rett til medvirkning systematisert i større grad. Blant annet må kommunen i sitt henvisningsskjema til Bufetat dokumentere barnets medvirkning. Og med innføringen av standardiserte forløp i institusjon legges det tydeligere føringer på institusjonenes ansvar for å tilrettelegge for barnas medvirkning under hele institusjonsoppholdet. Bufdir har fått i oppdrag å utvikle en faglig anbefaling om barn og unges medvirkning i tiltak, herunder vurderingskriterier for å vekte barnets synspunkter opp mot andre hensyn. Som et ledd i arbeidet har Folkehelseinstituttet utarbeidet en systematisk kunnskapsoppsummering over forskning som har undersøkt barn og unges medvirkning i

¹ Dokument 3:7 (2019- 2020) Riksrevisjonens undersøkning av om statlege barnevernsmyndigheiter sikrar det beste for barn i barneverninstitusjonar.

² Statens helsetilsyn (2019) Det å reise vasker øynene – gjennomgang av 106 barnevernssaker.

³ Barneombudet (2020) De tror vi er shitkids – rapport om barn som bor på barnevernsinstitusjon.

⁴ Se blant annet Christiansen, Ø m. fl. (2019). Barnevernets undersøkelsesarbeid - fra bekymring til beslutning. Delrapport 4. Når barnevernet undersøker. RKBU Nord.

barnevernet.⁵ Styrking av medvirkningsretten er dermed et stadig pågående arbeid, hvor departementet er i tett dialog med direktoratet.

Forslag 1: *Stortinget ber regjeringen utarbeide informasjonsmaterieell om rettighetene som barn i barnevernet har, og sørge for at dette informasjonsmateriellet distribueres til alle kommuner i Norge, og orientere Stortinget på egnet vis når dette er gjort, innen utgangen av 2020.*

Jeg er enig i at god og barnevennlig informasjon er en viktig del av retten til medvirkning. Gjennom den statlig-kommunale satsingen på et nytt saksbehandlingsverktøy for barneverntjenesten, DigiBarnevern, arbeides det med å utvikle konkrete strukturer for informasjon om og ivaretagelse av barns rettigheter i barnevernet. Staten, ved Bufdir, har ansvaret for å utvikle et "Barnevernsfaglig kvalitetssystem (BFK)". Kommunene, ved KS og samarbeidskommuner, har ansvaret for å utvikle "Innbyggertjenester". Begge disse leveransene handler i stor grad om barns rettigheter i barnevernet.

Innholdet som utarbeides i BFK skal integreres i nye fagsystemer i de kommunale barnevernstjenestene. Via BFKs innhold vil saksbehandlerne i barnevernet motta barnevernsfaglig og juridisk kvalitetsstøtte i arbeidet med den konkrete barnevernssaken. En av bærebjelkene i denne kvalitetsstøtten handler om hvordan barn og unges grunnleggende rettigheter best kan ivaretas i løpet av et saksforløp. Eksempelvis vil det underveis i sakens forløp tilbys kunnskap om barns rett til medvirkning og støtte til det praktiske arbeidet med å ivareta retten til medvirkning.

I arbeidet med innbyggertjenester jobbes det med en målsetning om at barn, unge og deres foresatte kan oppnå større grad av tilgjengelighet, tillit og eierskap til egen sak. Med innbyggertjenester vil innbyggerne kunne finne generell informasjon om barnevernet, inkludert plikter og rettigheter. De vil kunne få innsyn i egen sak og de vil kunne medvirke direkte i den. Det legges også vekt på at innbygger skal kunne kommunisere raskt, sikkert og enkelt med barnevernet.

Det er naturlig å se spørsmålet om informasjonsmaterieell om barns rettigheter i barnevernet i sammenheng med dette arbeidet som foregår i DigiBarnevern. Prosjektets utviklingsfase varer ut 2022, men mye av innholdet knyttet til barns rettigheter ferdigstilles i sin første versjon i løpet av 2021.

Departementet ga i 2019 Bufdir i oppdrag å utarbeide mer barnevennlig informasjon om rett til å klage i barnevernssaker, og vurdere hvilke tekniske endringer som kan gjøres for å forenkle klagemulighetene for barn. Dette er et arbeid under utvikling.

I tilknytning til vedtakelse og implementering av ny barnevernslov vil det også være naturlig å informere om barns rettigheter som følge av den nye loven. Retten til medvirkning, og de nye lovbestemmelsene som styrker barns rett til medvirkning, vil være et viktig budskap å formidle.

⁵ FHI (2020), Barn og unges medvirkning i barnevernet – en systematisk kartleggingsoversikt.

Jeg mener på bakgrunn av dette at det ikke er tilrådelig å etablere et eget løp hvor det utvikles et informasjonsmateriell om barns rettigheter i barnevernet, og som skal distribuere til alle landets kommuner innen utgangen av 2020.

Forslag 2: *Stortinget ber regjeringen sikre i forskrift eller fremme de nødvendige lovendringer til Stortinget for å innføre en norm om at alle barneverntjenester i Norge skal opprette kommunale brukerråd der barn er inkludert.*

Barns rett til medvirkning gjelder også på systemnivå. Å dra nytte av barnas egne erfaringer i utviklingen av nye systemer og lovverk er avgjørende for å finne relevante forbedringspunkter.

Departementet har en jevnlig og god dialog med brukerorganisasjonene. Jeg kan også vise til Bufdirs brukerråd som skal gi direktoratet innspill og råd på barnevernsfeltet. Rådet skal bidra til at Bufdir ser viktige saker fra brukernes synspunkt og i varetar brukerne i det som gjøres. Det er 10 medlemmer i rådet, blant annet fra Landsforeningen for barnevernsbarn, Forandingsfabrikken og Skeiv ungdom.

Det er i dag et krav i kommuneloven § 5-12 at hver kommune og fylkeskommune skal opprette et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom. Ungdomsrådet er et rådgivende medvirkningsorgan i kommuner og fylkeskommuner. I representantforslaget bes regjeringen nedfelle en plikt i lov for alle barnevernstjenester til å opprette kommunale brukerråd der barn er representert. Det foreligger ikke hjemmel til et slik pålegg i dag. Fordi det foreslåtte brukerrådet skal være spesifikt rettet inn mot barneverntjenestene og også forutsettes å omfatte flere enn bare barn og unge, dekkes heller ikke forslaget av kommunelovens krav om ungdomsråd i § 5-12.

Den generelle retten til medvirkning forutsetter allerede at kommunene skal bruke erfaringer fra barn og foreldre til å forbedre barnevernstjenesten. Mer konkret er dette også nedfelt direkte i forskrift at kommunen skal "gjøre bruk av erfaringer fra barn og foreldre til forbedring av barneverntjenesten."⁶

Et slikt pålegg om brukerråd tilknyttet barneverntjenestene vil være krevende å gjennomføre særlig i små kommuner, med tanke på personvern hensyn, ressurser og administrativ kapasitet. Det er ikke foretatt noen utredning av konsekvensene av en slik norm. Det kommunale selvstyret tilsier også at dette bør være opp til kommunen selv å bestemme, på grunnlag av sine behov.

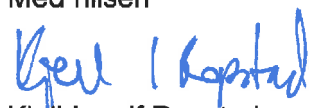
På denne bakgrunn mener jeg at det ikke vil være hensiktsmessig å sikre i forskrift eller fremme de nødvendige lovendringer til Stortinget om at alle barneverntjenester i Norge skal opprette egne kommunale brukerråd der barn er inkludert.

Forslag 3: *Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med arbeidet med ny barnevernlov, foreslå at medvirkning nevnes i alle relevante kapitler av den nye loven.*

⁶ Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenesten § 4 e)

Regjeringen tar sikte på å legge frem ny barnevernslov for Stortinget våren 2021. Barns rett til medvirkning vil få en fremtredende plass i den nye barnevernsloven, og også bred omtale i lovproposisjonen. Høringsnotatet inneholder som foran nevnt flere forslag som styrker barnets rett til medvirkning, blant annet unntak fra foreldres innsynsrett, og rett til medvirkning i fylkesnemnda. Retten til medvirkning vil derfor gjenspeiles på ulike måter i en rekke av kapitlene i forslaget til ny barnevernslov. Et mål med den nye loven har vært en språklig og redaksjonell revisjon av hele loven, med vekt på klart språk. Hensikten er å få en enklere og mer tilgjengelig lov. En ny barnevernslov skal på denne måten bli et bedre faglig verktøy for barnevernet. Departementet har hatt et tett og godt samarbeid med Språkrådet i utarbeidelse av lovutkastet. Det er også gitt mange innspill av lovteknisk karakter i høringen av lovforslaget, som det søkes å ta hensyn til. Departementet mener hensynet til brukervennlighet og klarhet må veies opp mot nytten av gjentakelser i loven. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med et samlet lovforslag.

Med hilsen

Kjell Ingolf Ropstad

